

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

LOTTA VIKMAN

Lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden kehittäminen

Turvallisemman tilan periaatteet Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluille

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2025

TIIVISTELMÄ

Vikman, Lotta: Lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden kehittäminen - turvallisemman tilan periaatteet Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluille.

Opinnäytetyö, AMK

Tutkinto-ohjelma Liiketalous

Kesäkuu 2025

Sivumäärä: 37

Opinnäytetyön tavoitteena oli edistää lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta Huittisten kaupungin kirjaston- ja liikuntapalveluissa luomalla turvallisemman tilan periaatteet. Työ perustuu Huittisten kaupungin strategiaan tavoitteisiin sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolainsäädäntöön. Tämän työn toimeksiantajana toimi Huittisten kaupunki.

Työ toteutettiin kehittämistutkimuksena. Aineisto kerättiin teemahaastattelulla viidesluokkalaisilta sekä avoimella kyselyllä kirjastossa ja uimahallilla. Haastatteluaineisto litteroitiin. Tutkimusmateriaali analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jonka perusteella muodostettiin keskeiset teemat turvallisemman tilan perusteisiin.

Tutkimuksessa nousi esiin viisi pääteemaa: yhteiset säännöt, luottamus ja avun pyytäminen, erilaisuuden hyväksyminen, koskemattomuus sekä häirintään ja syrjintään puuttuminen. Lasten näkemyksissä oli havaittavissa vahva ymmärrys yhdenvertaisuudesta sekä turvallisesta ympäristöstä.

Opinnäytetyön lopputuotoksena syntyi huoneentaulu turvallisemman tilan periaatteista, joka otetaan käyttöön Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluissa. Työ tukee kaupungin yhdenvertaisuustyötä sekä tarjoaa konkreettisen mallin myös muiden palveluiden turvallisemman tilan periaatteiden luontiin.

Avainsanat: yhdenvertaisuus, turvallisemman tilan periaatteet, nuorten osallistaminen kunnassa, kirjastopalvelut, liikuntapalvelut

Abstract

Vikman, Lotta: Advancing Equality Among Children and Youth: Implementing Safer Space Principles in the Library and Sports Services of the City of Huittinen.

Bachelor's thesis

Business Administration

June 2025

Number of pages: 37

The aim of this thesis was to promote equality for children and young people in the library and sports services of the City of Huittinen by developing a set of safer space principles. The work is based on strategic objectives of the city of Huittinen as well as Finnish equality and non-discrimination laws. The commissioner of the thesis was the City of Huittinen.

The research was conducted as a development study. Data was collected using thematic interviews with fifth-grade pupils and an open questionnaire distributed at the local library and swimming hall. The interviews were transcribed and analyzed using data-based content analysis, from which key themes were identified.

Five main themes emerged in the study: common rules, trust and asking for help, acceptance of diversity, bodily autonomy, and intervention in harassment and discrimination. Participating children demonstrated a strong understanding of equality and safety in public spaces.

The final output of the thesis is a poster presenting the safer space principles, which will be implemented in the city's library and sports facilities. The work supports the city's equality work and can serve as a concrete model for other services for creating safer space principles as well.

Keywords: equality, safer space principles, youth participation, library services, sports services

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 HUITTISTEN KAUPUNGIN YHDENVERTAISUUDEN KEHITTÄMINEN ...	6
2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet	6
2.2 Kohdeorganisaation kuvaus	7
2.3 Tutkimusongelman esittely	7
2.4 Aineistonkeruumenetelmät	9
2.5 Sisällönanalyysi aineiston analyysimenetelmänä	13
3 YHDENVERTAISUUS KUNNASSA	14
3.1 Yhdenvertaisuus Huittisten kaupungissa	16
3.2 Lasten ja nuorten osallisuus kunnassa	19
3.3 Kirjasto yhdenvertaisuuden ympäristönä	21
3.4 Liikuntapalvelut yhdenvertaisuuden ympäristönä	22
4 TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEIDEN LUONTI	25
4.1 Aineistosta nousseet teemat	25
4.2 Turvallisemman tilan periaatteet	27
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	29
LÄHTEET	34
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on julkishallinnollinen. Toimeksiantajanani toimii Huittisten kaupunki. Opinnäytetyönongelma on yhdenvertaisuuden edistäminen lasten ja nuorten näkökulmasta ja turvallisemman tilan periaatteiden mukaisten ohjeiden tuottaminen kirjasto- ja liikuntapalveluille.

Huittisten talousarvion 2025 tulokortin mukaan ”aktiivinen ja vaikuttava kuntalainen” – otsikon alla on strategisena tavoitteena vahvistaa huittislaisuutta kehittämällä yhteisöllisyyttä. Tämän tavoitteen toteutus näkyy vuonna 2025 hyvien väestösuhteiden kehittämisenä, yhdenvertaisuuden edistämisenä ja rasmin kitkemisenä. Arviointikriteerinä on turvallisen tilan periaatteiden rakentaminen yhdessä kuntalaisten, henkilöstön ja vaikuttajatoimielinten kanssa. Toteutuman oletetaan olevan vastuualueen rakentamat yhteiset turvallisen tilan periaatteet, jotka on tehty käyttäjiä osallistaen. Nämä periaatteet tulee jalkauttaa kaupungin tiloihin ja toimintoihin. (Huittisten kaupunki, 2025.) Huittisten kaupunki antoi siis tämän tavoitteen toteuttamisen minulle toimeksiantona. Yhdenvertaisuuden kehittäminen ja toteuttaminen kuuluu kunnan velvollisuuksiin (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 1 luku 5 § 1–2 mom.).

Tämä työ kohdistuu kirjasto- ja liikuntapalveluille työn toimeksiantajan toimesta. Kirjasto- ja liikuntapalveluita käyttävät etenkin nuoret kuntalaiset vapaa-ajallaan. Kummassakin palvelussa on aikoja, jolloin henkilökunta on ohjaamassa nuorten käytöstä ja toimintaa, mutta myös niitä aikoja, jolloin palveluita käytetään ilman henkilökunnan valvontaa. Kirjastossa on omatoimiajajat käytössä, eli kirjastoon pääsee omalla kirjastokortilla ja esimerkiksi liikuntatoimen liikuntahalli on erilaisten seurojen käytössä, eikä välttämättä kaupungin henkilökuntaa ole paikalla tuolloin.

Työ toteutettiin kehittämistutkimuksena. Aineisto kerättiin teemahaastattelulla viidesluokkalaisilta sekä avoimella kyselyllä kirjastossa ja uimahallilla. Haastatteluaineisto litteroitiin. Tutkimusmateriaali analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jonka perusteella muodostettiin keskeiset teemat turvallisemman tilan perusteisiin.

Tavoitteenani on luoda selkeä kuvaus turvallisemman tilan periaatteiden kehittämistä, jotta kunnan muut toimijat voivat saada apua omien periaatteidensa kehittämiseen. Lisäksi toteutan työn lopputuotteena selkeän huoneentaulun, jota voidaan jakaa kirjasto- ja liikuntatoimessa.

2 HUITTISTEN KAUPUNGIN YHDENVERTAISUUDEN KEHITTÄMINEN

2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluissa kehittämällä niihin turvallisemman tilan periaatteet. Työ tukee Huittisten kaupungin strategisia tavoitteita, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa sekä lakiin kirjattuja yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen velvoitteita. Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten osallisuutta Huittisten kaupungin kehittämisessä. On tärkeää tunnustaa ja tunnistaa lapsissa ja nuorissa oleva asiantuntijuus sekä hyödyntää sitä osana heidän tulevaisuuttaan (Kallinen & Pirskanen, 2022, kohta 2.1 Asiantuntijuuden tunnistaminen ja tunnustaminen).

Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten yhdenvertaisuuden tulisi näkyä kuntalaisten lasten ja nuorten arjessa Huittisten kirjasto- ja liikuntapalveluissa?
2. Mitä turvallisemman tilan periaatteet ovat ja miten näkyvät Huittisten kirjasto- ja liikuntapalveluissa nuorten näkökulmasta?

2.2 Kohdeorganisaation kuvaus

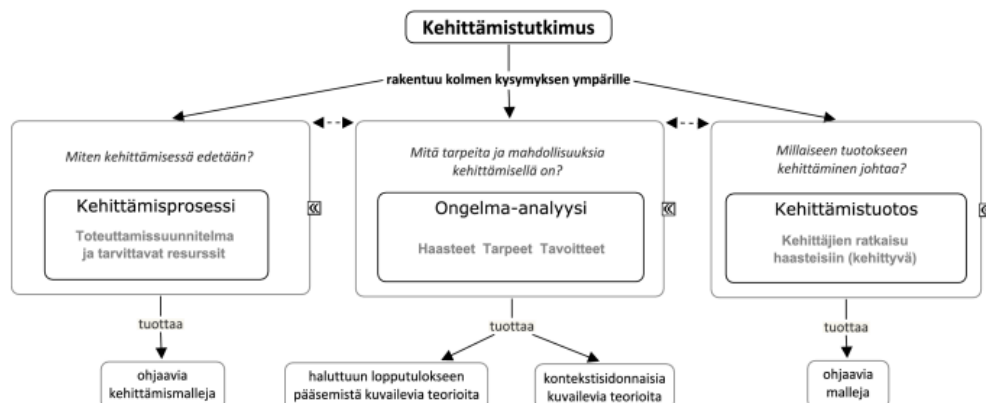
Työn toimeksiantajana on Huittisten kaupunki. Huittisissa asuu noin 10 000 henkilöä. Huittinen on maaseutukaupunki, joka kuuluu Satakunnan maakuntaan, Länsi-Suomen lääniin. Huittisten kaupungin arvoja ovat rohkeus, inhimillisyys ja yhteistyö. Huittisissa tavoitteena on hyvinvoiva, mutta myös aktiivinen ja vaikuttava kuntalainen, jota pyritään vahvistamaan yhteisöllisyyttä kehittämällä, edistämällä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja erityisesti kannustamalla nuoria osallistumaan tulevaisuutensa rakentamiseen. (Huittinen.fi, n.d. -b.)

2.3 Tutkimusongelman esittely

Tämän tutkimuksen tavoitteena on kehittää Huittisten kaupungin organisaatiota ja sen yhdenvertaisuuden toteuttamista sekä osallistaa lapsia ja nuoria siihen.

Tutkimusongelma ratkaistaan menetelmillä, eli tutkimusotteella tai lähestymistavalla. Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmät koostavat tutkimusotteen. Vaihtoehtoina ovat määrällinen eli kvantitatiivinen tai laadullinen eli kvalitatiivinen lähestymistapa. (Kananen, 2015, s. 63.)

Tässä opinnäytetyössä on kyseessä kehittämistutkimus. Kehittämistutkimus on monitahoinen, eikä sille ole tarkkaa määritelmää (Pernaa, 2013, s. 5). Kehittämistutkimuksella pyritään vaikuttamaan sellaiseen prosessiin, palveluun tai asiantilaan, johon voidaan ulkoisesti vaikuttaa. Kehittämistutkimuksessa tarvitaan aina taustateoriaa sekä kehittämisosaan tutkimuksellinen ote, jotta tutkimuksen kriteerit täyttyvät. (Kananen, 2012, s. 19, s. 43.) Se tuottaa myös uutta teoriaa (Pernaa, 2013, s. 5).

Kuva 1. Kehittämistutkimuksen mahdollisuudet Edelsonin mukaan Pernaan tuotoksessa (Perna, 2013, s. 7).

Kehittämistutkimuksessa ilmiötä, jota on tarkoitus kehittää, käsitellään todennukaisissa olosuhteissa ja siinä pyritään hyödyntämään kehittämisen apuna tutkimukseen osallistujia. Kehittämistutkimuksessa voidaan tarkastella tapahtumapaikkaa, oppimis- ja opetuskontekstia. (Perna, 2013, s. 8.) Tässä tutkimuksessa käsitellään yhdenvertaisuutta ja sen kehittämistä Huittisten kaupungin liikunta- ja kirjastopalveluissa osallistamalla lapsia ja nuoria työskentelyyn. Yhdenvertaisuus on lakiin kirjattu velvollisuus (ks. perustuslaki 731/1999, yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, tasa-arvolaki 609/1986) kunnilla ja se löytyy tavoitteena myös Huittisten kaupungin talousarvion tuloskortista strategisena tavoitteena (ks. Huittisten kaupunki, 2025). Tämän tutkimuksen kehittämisenäkökulma auttaa vastaamaan toimeksiantajan pyyntöön luoda turvallisemman tilan periaatteet kirjasto- ja liikuntapalveluille, joka kehittää kaupungin toimintatapoja yhdenvertaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Ongelma-analyysi on kehittämistutkimuksen ensimmäinen vaihe. Siinä kehittämisen tarpeet, mahdollisuudet ja haasteet analysoidaan (Perna, 2013, s. 8). Huittisten kaupunki esitti ehdotuksen toimeksiannosta nimenomaan turvallisemman tilan periaatteiden luonnista. Ongelmana oli se, ettei Huittisten kaupungin strategiassa ollut tavoitetta turvallisemman tilan periaatteista ole vielä

toteutettu. Mahdollisuutena nähtiin samalla osallistaa kuntalaisia mukaan. Eri-tyisesti tavoitteena ja pyyntönä oli saada osallistettua lapsia ja nuoria näiden turvallisemman tilan periaatteiden luontiin. Haasteena tutkimuksessa on tutkittavien henkilöiden nuori ikä, kyseessä ollen alakouluikäiset lapset. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo voivat aikuisellekin olla haasteellisia käsitteitä ymmärtää.

Kehittämistutkimus on menetelmänä tieteellinen, joten teoreettinen viitekehys on tärkeä (Pernaa, 2013, 8). Tässä työssä teoreettinen viitekehys koostuu erilaisista lakilähteistä, kuten perustuslaista (731/1999), yhdenvertaisuuslaista (1325/2014), tasa-arvolaista (609,1986) sekä kuntalaista (410/2015) sekä erilaisista lähteistä kirjaston ja liikuntatoimen yhdenvertaisuuden takana.

Kehittämissuunnitelma ohjaa tutkimusta (Pernaa, 2013, 8). Kehittämissuunnitelma toimi tässä tutkimuksessa teemahaastattelun pohjana. Käytännössä työn toteutus koostuu kehittämissykleistä (Pernaa, 2013, 8). Näitä kehittämissyklejä tapahtui aineiston analysoinnin aikana sekä itse turvallisemman tilan periaatteiden kehittämisen yhteydessä. Tavoitteena oli mahdollisimman selkeät turvallisemman tilan periaatteet, jotta kaikki pystyisivät ymmärtämään niitä ja toimimaan niiden mukaisesti. Tätä arvioitiin peilaten teoriaosuuteen, jotta saatiin aikaan mahdollisimman kattavat periaatteet. Lopputuotteena on tämä opinnäytetyöraportti sekä turvallisemman tilan periaatteet -huoneen- taulu, joka löytyy liitteenä 4.

2.4 Aineistonkeruumenetelmät

Empiirinen tutkimus aiheesta toteutettiin teemahaastattelun ja avoimen kyselyn avulla. Haastattelussa tutkija haluaa keskustelunomaisesti selvittää, mitä haastateltavat tutkimuksen aihepiiristä tietävät tai ovat mieltä (Eskola ym., 2018, s. 27–28). Haastattelu tapahtui Huittisissa Lauttakylän koulussa ennalta vararehtorin ja opettajan kanssa sovittuina ajankohtina. Tähän opinnäytetyöhön haastateltiin viidesluokkalaisia. Haastattelu oli koululla yksityisessä tilassa niin, että jokainen haastateltava sai miettiä rauhassa omia ajatuksiaan ja toisaalta vastata tutkimuskysymyksiin ilman toisen oppilaan kommentointia. Näin

saatiin luotua haastattelulle tärkeä rauhallisuus, mikä useimmiten parantaa haastatteluun keskittymistä sekä helpottaa nauhoitteen laatua Eskolan, Lätin ja Vastamäen (2018, s. 33) mukaan. Haastattelu toteutettiin kohderyhmälle tutussa paikassa, omalla koululla, tutuissa tiloissa, sillä näin tutkimukselle saatiin luotua hyvä mahdollisuus onnistua. Tärkeää haastattelun kannalta oli myös se, että haastateltavan oli vaivatonta osallistua tutkimukseen. (Eskola ym., 2018, 33–34.) Todennäköistä on, että juuri tämä vaivattomuus tutkimukseen osallistumisesta koulupäivän aikana, on se syy, miksi tutkimukseen saatiin haastateltavia.

Ennen haastattelua koululle oli lähetetty tulostettavaksi tutkimuslupalomakkeet (ks. liite 1). Haastatteluun osallistumiselle oli välttämätöntä saada huoltajilta lupa osallistumiselle, sillä haastateltavat olivat alaikäisiä. Alle 15-vuotiaan huoltajalla on ensisijainen päätäntävalta lapsen ja nuoren tutkimukseen osallistumisesta, vaikkakin henkilön oma suostumus vaaditaan myös (Kohonen ym., 2019, s. 9–10). Haastattelun aluksi kysyttiin myös osallistuneilta henkilökohtainen suostumus tutkimukseen osallistumisesta sekä varmistettiin se, onko heillä huoltajan lupa osallistua tutkimukseen. Varmistus huoltajan luvasta oli siis sekä tutkimuslupalomakkeessa että suullinen haastattelun yhteydessä. Haastatteluun valikoitui kymmenen henkilöä sen perusteella, että he olivat palauttaneet tutkimuslupalomakkeen täytettynä huoltajan suostumuksella. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään siihen, että haastateltavia olisi noin 15 (Hirsjärvi & Hurme, 2008, kohta 5.2 Kohdejoukko ja haastateltavien valinta). Tästä näkökulmasta haastateltavia oli yleistettävyyden kannalta liian vähäisesti, mutta kehittämistutkimuksen näkökulmasta juuri sopivasti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään harkinnanvaraiseen näytteeseen, jotta ymmärretään tiettyä ilmiötä paremmin (Hirsjärvi & Hurme, 2008, kohta 5.2 Kohdejoukko ja haastateltavien valinta). Tämän tutkimuksen tavoitteena oli ymmärtää yhdenvertaisuutta lasten ja nuorten näkökulmasta, joten harkinnanvaraisesti päädyttiin tähän tutkittavien joukkoon, joilla oli lupa ja halu osallistua tutkimukseen tutkimuslupalomakkeen perusteella.

Haastattelumuotona oli teemahaastattelu, sillä teema-alueet eli haastattelun aihepiiri oli ennalta määritetty. Teemahaastattelu on strukturoidun ja

strukturoimattoman haastattelun väliin sijoittuva haastattelutyyppi, niin sanottu puolistrukturoitu haastattelu. Kysymysten muotoilu ja järjestys eivät ole teemahaastattelussa tarkkoja, vaan ne käydään läpi ennalta määriteltujen teemojen kautta sillä laajuudella kuin haastateltava haluaa. Teemahaastattelulla pyritään korostamaan haastateltavien asioille antamia merkityksiä. (Eskola ym. 2018, s. 30; Tuomi & Sarajärvi, 2002, s. 77.) Puolistrukturoidussa menetelmässä ominaista on jonkin haastattelun osan pysyvyys, mutta myös osittainen avoimuus (Hirsjärvi & Hurme, 2008, kohta 4.2.3 Teemahaastattelu – puolistrukturoitu haastattelu). Teemahaastattelussa pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen, ongelman tai tehtävän mukaisesti. Teemat, jotka valitaan haastatteluun, löytyvät teoreettisesta viitekehyksestä. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 77.)

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Yksilöhaastattelussa tilanteessa on haastateltava ja tutkija kahdestaan. Yksilöhaastattelun etuna voidaan nähdä yksityisyys ja luottamuksellisuus tutkittavan näkökulmasta. Etenkin aiheen arkaluonteisuus ohjaa haastattelumenetelmän valintaa yksilöhaastattelun puoleen. Yksilöhaastattelun haasteena saattaa olla jännittävää lapsen tai nuoren mielestä, mutta sillä saadaan selville yksilöllisiä kokemuksia tutkittavasta aiheesta. (Kallinen & Pirskanen, 2022, kohta 6.1 Yksilö-, pari-, ja ryhmähaastattelut.) Tässä tutkimuksessa etenkin yksityisyys oli tärkeää, jotta tutkitaville saatiin aikaan luottamuksellinen ympäristö eikä sosiaalisia paineita tullut.

Haastateltavalle annettiin tehtäväksi valita 28 valmiista kortista yhdestä kolmeen korttia vastauksena kysymyksiin:

1. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä, jotta koet kirjaston / uimahallin / liikuntahallin itsellesi turvalliseksi?
2. Millainen kirjaston / uimahallin / liikuntahallin pitäisi olla, jotta voit osallistua sen toimintaan omana itsenäsi?
3. Millainen kirjaston / uimahallin / liikuntahallin pitäisi olla, jotta kuka tahansa voisi kokea olonsa siellä turvalliseksi?

Nämä 28 korttia on otettu Potentiaali-hankkeen (Hagström ym., 2022) korttien joukosta. Sieltä valittiin ne kortit, jotka olivat selkeimpiä ja ymmärrettävimpiä viidesluokkalaisille. Ne kortit, jotka toistivat samaa eri näkökulmista, muokattiin tarvittaessa yleiseen näkökulmaan. Käytössä olleet kortit löytyvät liitteestä 2. Kortit loivat haastatteluun ne teemat, joita käsiteltiin ja toisaalta myös kaikkiin tutkimuskysymyksiin vastattiin samanaikaisesti. Esillä oli myös paperia, johon sai oman ehdotuksensa tarvittaessa kirjoittaa. Näin ollen tämän tutkimuksen teemahaastattelun pysyvä osuus on kortit, joista tutkittavat valitsivat mielestään tärkeimmät ja avoimuus tuli siitä, että lapset saivat itse vapaasti kertoa omia perustelujaan, miksi juuri nuo kortit olivat tärkeimpiä heidän mielestään.

Kun osallistujat ovat valinneet omat korttinsa, pyydettiin perusteluja sille, miksi tämä asia oli tutkittavan mielestä tärkeimpiä. Tutkittavilta pyydettiin myös vinkkejä, mitä pitää konkreettisesti tapahtua, jotta tämä heidän valitsemansa teksti toteutuu kirjastolla, uimahallilla tai liikuntahallilla. Haastattelu valittiin tutkimusmenetelmäksi juuri siksi, että haluttiin kuulla perusteluja. Haastattelulla voidaan siis syventää saatuja tietoja ja lisäkysymyksiä voidaan esittää tarpeen mukaan (Hirsjärvi & Hurme, 2022, kohta 3.1 Haastattelun edut ja haitat). Haastattelussa näkyi lasten tutkimushaastattelulle tyypillisiä piirteitä: keskustelunomaisuus, pyrkimys ymmärtää heidän maailmaansa, parantaa heidän elinolojaan sekä tärkeimpänä pyrkimys edistää heidän osallisuuttaan ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä kuuluviin asioihin (Kallinen & Pirskanen, 2022, kohta 2.1 Asiantuntijuuden tunnistaminen ja tunnustaminen).

Haastattelu nauhoitettiin tutkijan puhelimella, josta haastatteluaineisto litteroitiin. Litterointi tarkoittaa aineiston kirjoittamista puhtaaksi eli luettavaan muotoon (Eskola ym., 2018, s. 49). Litterointiin käytettiin tässä työssä apuna Wordin litterointi-toimintoa. Automaatin kääntämä teksti tarkastettiin ja korjattiin vielä ihmisen toimesta, jotta voitiin varmistua sen oikeellisuudesta. Litteroitua tiedostoa, sekä sen varmuuskopiota säilytettiin salasanalla suojatussa OneDrive -kansiossa.

Haastatteluiden lisäksi kirjastolla ja uimahallilla toteutettiin yleinen avoin kysely, johon pystyi vastaamaan kuka tahansa kuntalainen. Kysely on

menetelmänä nopea ja tehokas. Sen heikkoutena on tiedon pinnallisuus ja osallistujien vastausten vakavuus. Kysely sopii erilaisten aiheiden ja ilmiöiden tutkimukseen, sillä oletuksella että teoretietoa on riittävästi. (Ojasalo ym., 2015, s. 121.) Avoin kysely toteutettiin kirjaston ja uimahallin aulatiloiissa kahden viikon ajan. Kyselyn yhteydessä oli ohjeistus, joka löytyy liitteenä 3. Ohjeistuksessa kerrottiin tutkimuksen tavoitteet ja sen, mitä turvallisempi tila tarkoittaa. Ohjeistuksessa kerrottiin myös ohjeet osallistumiselle eli pyydettiin vastaamaan kysymykseen ”Mitkä asiat tekisivät sinun ja kaikkien muiden asiakkaiden olon kirjasto- ja liikuntapalveluissa turvallisemmaksi?”, kirjoittamaan ajatuksensa tarralappuun ja liimaamaan se osoitettuun paikkaan. Ohjeissa myös toivottiin, ettei nimeä kirjoitettaisi, jotta anonymiteetti säilyy. Ohjeessa kerrottiin myös osallistumisaika. Valitettavasti uimahallilta ei saatu yhtään vastausta. Kirjastolla vastauksia 14, joista neljä jouduttiin valitettavasti hylkäämään, koska ei sisältänyt tutkimuksen kannalta oleellista tietoa. Toisaalta menetelmällä oli tehokasta ja nopeaa kerätä aineistoa, mutta se ei ollut kovin laadukasta vaan hyvin pinnallista. Kysely kuitenkin täydensi aineistoa.

2.5 Sisällönanalyysi aineiston analyysimenetelmänä

Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysi on dokumenttien objektiivinen ja systemaattinen analysointitapa. Sillä pyritään järjestämään aineisto sellaiseen selkeään muotoon, josta on näkyvillä myös selkeästi sen tuottama informaatio. Sisällönanalyysillä analysoidaan tekstiä, joten haastatteluaineisto tulee litteroida. Dokumenttien sisällön sanallinen kuvailu on nimenomaan sisällönanalyysiä, josta voidaan tuottaa myös määrällisiä tuloksia. Sisällönanalyysin voi tehdä monella tapaa: aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai teorialähtöisesti. Teorialähtöisessä analyysissä analysointi pohjaa teoreettiseen viitekehukseen, jolloin analyysiä ohjaavat teemat. Aineistosta voidaan kerätä vain analyysirunkoon kuuluvat asiat, joiden ulkopuolelle jäävistä asioista luodaan uusia luokkia. (Tuomi & Sarajarvi, 2002, s. 107–110, s. 116.)

Sisällönanalyysi alkaa aineiston redusoinnista eli pelkistämisestä. Tällöin aukikirjoitettu eli litteroitu tuotos pelkistetään niin, että jäljelle jää vain tärkein sisältö. Ennen analysointia on tärkeää selventää analyysiyksikkö, joka voi olla sana, lause tai ajatuskokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 111–112.) Analyysiyksiköksi valittiin teorialähtöisesti korteissa mainitut virkkeet.

Aineiston ryhmittelyssä löydetyistä alkuperäisilmauksista etsitään samankaltaisuuksia tai eroja. Ilmiön ominaisuutta, piirrettä tai käsitystä voidaan pitää luokitteluyksikkönä. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 112–113.) Ryhmittelyvaiheessa etsittiin samankaltaisia ja toistuvia teemoja, joista nousi esiin keskeisiä luokkia, kuten luottamus, avun pyytäminen, koskemattomuus sekä syrjintään puuttuminen. Teemoittelu sisältää aineiston analysoinnissa myös sen, mitä kustakin teemasta on sanottu. Näin saadaan pilkottua aineisto ja ryhmiteltyä se aihepiirien mukaan. Aihepiiriin kuuluvia näkemyksiä on tarkoitus nostaa esille aineistosta. Sisällönanalyysin tehtävänä on tarkastella inhimillisiä merkityksiä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, kohta 4.1.) Tutkimuksessa ja sen teemoissa korostui inhimillinen sisältö teeman sanoituksen mukaisesti.

Abstrahoinnissa tavoitteena on eritellä tutkimuksen olennainen tieto ja tämän perusteella muodostaa teoreettisia käsitteitä. Näitä teoreettisia käsitteitä yhdistelemällä saadaan mahdollisimman tiivistettyä tietoa. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 114–115.) Näitä ryhmittelyvaiheessa esiin nousseita luokkia yhdisteltiin tiiviiksi kokonaisuuksiksi esimerkiksi yhdistämällä luottamuksen ja avun pyytämisen yhdeksi luokaksi. Näistä muotoiltiin lopullinen kehittämistuotos eli turvallisemman tilan periaatteiden huoneentaulu.

3 YHDENVERTAISUUS KUNNASSA

Suomen laki määrittelee ihmisille yhdenvertaisuuden lain edessä (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 6 § 1 mom.).

Viranomaisen tehtävä on arvioida sen toiminnan vaikuttamista eri väestöryhmiin ja yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassa, edistää yhdenvertaisuutta ja laadittava suunnitelma sille (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 5 §). Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, ihonväristä, kielestä, uskonnosta, vammaisuudesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta (Oikeusministeriö, n.d.). Toimintatavat, jotka perustuvat turvallisemman tilan periaatteisiin, pyrkivät luomaan jokaiselle yhdenvertaisen, kunnioittavan ja avoimen ilmapiirin osallistumiselle ilman pelkoa syrjinnästä, häirinnästä tai ahdistelusta (YK-liitto, 2024). Turvallisemman tilan periaatteilla pyritään luomaan ympäristö, jossa kaikki voivat tuntea itsensä ja olonsa turvallisiksi. Tämä pyritään saamaan aikaan toimintatavan ja ilmapiirin muokkaamisella, jota noudatetaan tietyssä tilassa. Tämä toimii konkreettisenä tapana edistää tilan käyttäjien turvallisuutta sekä oikeutta toimia omista lähtökohdistaan omana itsenään. Tärkeä osa turvallisemman tilan periaatteita on myös sen sisältämät ohjeet, kuinka toimia, jos näkee tai kokee häirintää. Tärkeää on myös mainita, mitä tapahtuu, mikäli periaatteita ei noudateta. (Lohja, 2024.) Myös lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti, vaikuttaen itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 6 § 2 mom.).

Tasa-arvo on sitä, että kaikilla ihmisillä on yhtäläinen arvo yksilöinä, riippumatta sukupuolesta (Seta, 2025). Viranomaisten velvollisuus on edistää toiminnallaan naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Erityisesti viranomaisilla on velvollisuus muuttaa olosuhteita, jotka estävät tasa-arvoa toteutumasta laissa kuvatulla tavalla. Laissa kuvataan myös sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisuus perustuvan syrjinnän estämisen tarkoitus. Tasa-arvon edistäminen tulee huomioida palveluiden saatavuudessa ja toiminnassa. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, 1 luku 1 § 1 mom., 1 luku 4 § 1-3 mom.)

Sukupuoli-identiteetti tarkoittaa tasa-arvolain (609/1986, 1 luku 3 § 5 mom.) mukaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuolen ilmaisuus tarkoittaa kyseisen lain (609/1986, 1 luku 3 § 6 mom.) mukaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisen keinoin, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla.

Liikuntasektorilla on yhdenvertaisuushaasteita todettu liikkumis- ja toimintaesteisten lisäksi erityisesti sukupuolten tasa-arvon, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä monikulttuurisuuden suhteen. Vähemmän huomiota on kiinnitetty Suomen perinteisiin kieli- ja kulttuurivähemmistöihin, kuten ruotsinkielisiin, saamelaisiin ja romaneihin. Tärkeää olisi olla ulkopuolelta määrittelemättä ketään ryhmänsä edustajaksi, sillä silloin yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ei voi toteutua. Nämä voivat toteutua vain, kun jokaista henkilöä kohdellaan yksilönä. (Pyykkönen, 2016, s. 24, 32.)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tekeminen on lakisääteinen velvoite kunnille (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 2 luku 5 § 2 mom.). Kunnan toiminnan tulisi olla yhdenvertaista, sekä työntekijöille että sidosryhmille. Yhdenvertaisuussuunnitelmalla voidaan kehittää erilaisia toimintatapoja, jotka edistävät yhdenvertaisuutta kaikilla kunnan tasoilla. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa tulee arvioida niin yhdenvertaisuuden nykytila, että toimenpiteet sen edistämiseksi. (Yhdenvertaisuus.fi, n.d.) Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tilanne oli vuonna 2021 harmillinen: noin puolelta kunnista puuttui suunnitelma yhdenvertaisuuden varmistamiseksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2021). Vuonna 2023 suunnitelma löytyi jo 60 % kunnista. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen kunnassa edistää asukkaiden hyvinvointia sekä sosiaalista kestävyttä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.) Huittisissa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tehty vuonna 2017, mutta sitä ei ole päivitetty sen jälkeen.

3.1 Yhdenvertaisuus Huittisten kaupungissa

Huittisten talousarvion 2025 tuloskortin strategiassa mainitaan ”aktiivinen ja vaikuttava kuntalainen”. Sen tavoitteena vahvistaa huittislaisuutta kehittämällä yhteisöllisyyttä. Tämän tavoitteen toteutus tulisi näkyä vuonna 2025 hyvien väestösuhteiden kehittämisenä, yhdenvertaisuuden edistämisenä ja rasismien kitkemisenä. Arviointikriteerinä on turvallisen tilan periaatteiden rakentaminen yhdessä kuntalaisten, henkilöstön ja vaikuttajatoimielinten kanssa.

Toteutuman oletetaan olevan vastuualueen rakentamat yhteiset turvallisen tilan periaatteet, jotka on tehty käyttäjiä osallistaen. Nämä periaatteet tulee jalakauttaa kaupungin tiloihin ja toimintoihin. (Huittisten kaupunki, 2025.)

Huittisissa on tehty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuonna 2017. Siinä selvitettiin, että vanhusneuvoston mukaan yhdenvertaisuus on toteutunut hyvin vanhusten osalta Huittisten kaupungissa. Nuorisovaltuuston mielipide yhdenvertaisuuden toteutumisesta on ”ei hyvin eikä huonosti”, johon erikseen mainittiin vanhempien suhteiden vaikuttavan kesätyöpaikan saamiseen. Päätöksenteon koettiin olevan erittäin epäyhdenvertaista, sillä nuorisovaltuusto koki, ettei nuoria ole kuultu päätöksenteossa ollenkaan. Vammaisneuvosto oli nuorisovaltuuston kanssa samaa mieltä: yhdenvertaisuus toteutuu ”ei hyvin eikä huonosti”. Perusteluna tälle oli muun muassa uimahallin palveluiden saatavuus liikunta- ja toimintarajoitteisille, monien muiden perusteluiden ohessa. (Huittisten kaupunki, 2017, s. 15–16.)

Syrjintää on esiintynyt Huittisten kaupungissa selvityksen mukaan nuorten keskuudessa, enemmän kuitenkin piilotoimintana, kuin näkyvästi, eikä syrjintään ole nuorisovaltuuston mukaan puututtu. Vammaisneuvosto on havainnut syrjintää etenkin uimahallissa ja liikuntapalveluissa. He ovat nostaneet esille esteettömien tilojen puutteen. Sekä nuoriso-, vammais- että vanhusneuvosto kokivat tärkeänä yhdenvertaisuuden edistäjänä esteettömyyden sekä oman ryhmänsä huomioimisen päätöksenteossa, niin suunnittelussa, päätöksenteossa kuin toteutuksessakin. Huittisten kaupunki, 2017, s. 16–17.)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa nostettiin esiin kehittämiskohteina esteettömyys ja nuorten kuuleminen. Huittisten kaupunki kertoi selvittävänsä esteettömyyden kohtuullisia mukautuksia. Lisäksi kerrottiin pyrkimyksestä jatkossa osallistamaan nuoria luomalla toimintaohjeet nuorisovaltuuston toiminnalle sekä lisäämällä nuorisovaltuuston edustusta erilaisissa toimielimissä. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutumista todettiin seurattavan ja arvioitavan säännöllisesti eri työyksiköissä ja johtoryhmässä. (Huittisten kaupunki, 2017, s. 22, 24.)

Huittisten kaupungilla on myös perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2020–2023. Sivistyslautakunta on sen hyväksynyt 23.6.2020. Siinä esitellään, miten perusopetuksessa otetaan huomioon eri tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet. Tärkeimpänä ovat ohjeet häirintän ehkäisemiseen sekä häirintään puuttumiseen. Häirintää pyritään perusopetuksessa ehkäisemään keskustelemalla häirintään liittyvistä asioista, kiinnittämällä huomiota uusien oppilaiden sopeutumiseen ja selventämällä toimintaohjeet kiusaamistapausten käsittelyyn. Häirintään puututaan perusopetuksessa aikuisen toimesta, joka ensimmäisenä on tapahtumapaikalla. Tärkeä osa häirintään puuttumisesta on keskustelu, tilanteen kulun selvittäminen sekä kirjaus. Häirintätilanteissa tulee sopia seurannasta, ilmoittaa vakavuuden mukaan huoltajalle, oppilashuollolle tai muulle vastaavalle taholle, sopia rangaistustoimista ja suorittaa ne, antaa tukea uhrille ja tekijälle. Seurannassa seurataan tilanteen toistumista, ja mikäli tilanne toistuu, pyydetään tekijän huoltajat tulemaan selvittämään tilannetta ja pohtimaan jatkotoimia. Vakavimmissa tapauksissa tulisi arvioida lastensuojelun ja poliisin tarve. (Huittisten kaupunki, 2020, s. 10–11.)

Honkavuo selvitti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista Huittisten kaupungin asiakaspalvelussa ja päätöksenteossa kuntalaisten näkökulmasta vuonna 2017. Tuolloin kolme vastaajaa kolmestatoista vastasivat kokevansa kuuluvansa syrjinnälle erityisen alttiiseen ryhmään. Näitä olivat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluminen, sukupuoli sekä muualta muuttaminen. Honkavuon tutkimuksen mukaan vastaajat olivat huomanneet kunnan virkamiehistössä ja työntekijöiden joukossa henkilöitä, jotka olivat tuoneet työtehtävissään ilmi negatiivista suhtautumista vähemmistöihin. Yleisyydestä ei kuitenkaan Honkavuon mukaan voi tehdä päätelmiä, sillä vastaajien joukko oli niin pieni. (Honkavuo, 2017, s. 48–49.)

Honkavuon tutkimuksen mukaan viidestätoista huittislaisesta vastaajasta kaksi oli törmännyt syrjintään kaupungin toimissa. Vastaajista toinen oli vastannut, että syrjintä oli jatkuvaa. Syrjintään puuttumisesta kumpikaan ei ollut osannut sanoa. Koska vastaajajoukko oli pieni, ei vastauksista voinut tehdä

yleistyksiä. Toisaalta Honkavuo muistuttaa yhdenkin syrjintätapauksen olevan liikaa. (Honkavuo, 2017, s. 50.)

Honkavuo selvitti tutkimuksessaan myös sen, mitkä asiat toimivat yhdenvertaisuuden kannalta. Toimivia asioita oli muun muassa liikuntahaasteisten huomiointi uimahallilla omalla kulkureitillä ja saunalla sekä yhdenvertaiset neuvopalvelut. (Honkavuo, 2017, s. 50–51.)

3.2 Lasten ja nuorten osallisuus kunnassa

Kaikilla “kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan” ja valtuuston tulee pitää huoli monipuolisista mahdollisuuksista ja menetelmistä vaikuttaa (Kuntalaki 410/2015, 5 luku 22 § 1 mom.). Perustuslaissa (731/1999, 2 luku 6 § 3 mom.) mainitaan, että lasten “tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti”. Lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä (Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 60/1991,1 osa 1 art.). Myös lasten oikeuksien sopimuksessa annetaan lapselle oikeus ilmaista ajatuksensa häntä koskevissa asioissa ja mainitaan myös se, että näkemykset tulee ottaa huomioon iän ja kehitystason mukaisesti (Asetus lapsen oikeuksia koskevan - - 60/1991, 1 osa 12 art.).

Jotta lapsi pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan ja vaikuttamaan asioihinsa, tulee hänelle tarjota mahdollisuus tulla kuulluksi joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä. (Asetus lapsen oikeuksia koskevan - - 60/1991, 12 art.) Kuntien tulee tarjota nuorille mahdollisuus osallistumiseen ja vaikuttamiseen asettamalla nuorisovaltuusto tai vastaava nuorille suunnattu vaikuttajaryhmä. Tämän nuorisovaltuuston tulee saada mahdollisuus vaikuttaa kunnan toimintojen suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan. Tämä etenkin silloin, kun asia on nuorisovaltuuston arvion mukaan lasten ja nuorten kannalta merkittävä. (Kuntalaki 410/2015, 5 luku 26 § 1–2 mom.) Nuorisolaissa (1285/2016, 6 luku 24 § 2 mom.) säädetään näiden lisäksi siitä, että “kunnan

ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.”

Lasten ja nuorten osallisuus kunnassa on useimmiten hyvin vähäistä. Koulu-terveyskyselyiden perusteella seitsemällä prosentilla 8.–9.luokan pojista ja tytöistä 16 % on erittäin heikko osallisuuden kokemus. Osallisuuden tunteen luomisessa on tärkeää, että nähdään lapsi aktiivisena toimijana ja arvostetaan yhteisön jäsenenä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.) Tätä voidaan kutsua myös sosiaalisesti osallisuudeksi (Kallinen & Pirskanen, 2022, kohta 2.2 Osallisuuden mahdollistuminen). Kun suunnitellaan toimintatapojen muuttamista luodessa lapsille ja nuorille vaikutusmahdollisuuksia, tulee huomioida heille luontaiset tavat toimia ja vaikuttaa. Päätöksenteossa olisi tärkeää kuulla lapsia ja nuoria, selvittää heidän näkemyksiään ja kuulla heidän ajatuksiaan suunnitelmien arvioinnissa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.) Haasteen käytännön toteutukseen tuo helposti se, että saatetaan ajatella lasten olevan osaamattomia tai se, että nähdään aikuisten osaavan päättää paremmin, mikä on lapsille hyväksi. Myös lasten näkemyksien selvittämisen voidaan nähdä olevan työlästä, kallista ja toisaalta myös vähemmän arvokasta. Kuitenkin päätöksenteko on todennäköisesti laadukkaampaa ja vastaa lasten ja nuorten tarpeisiin, kun he saavat osallistua mukaan. (Lapsiystävällinen kunta, n.d.)

Erilaisia tapoja vaikuttaa ovat suora vaikuttaminen, mutta myös edustuksellinen vaikuttaminen. Suora vaikuttaminen on kasvu- ja kehitysympäristössä tapahtuvaa vaikuttamista, kuten koulussa, nuorisotoiminnassa tai liikunta- ja kulttuuripalveluissa. Lautakuntien jäsenenä toiminen, oppilaskunnan hallitukseen kuuluminen ja nuorisovaltuuston jäsenyys ovat esimerkkejä edustuksellisesta vaikuttamisesta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

Yhdenvertaisuuden perusteella lapsen oikeudet takaavat kaikille lapsille samanlaiset oikeudet, “ilman minkäänlaista lapsen, hänen vanhempiansa tai muun laillisen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen,

uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa erottelua”. Sopimuksessa on määritelty se, että kaikki sopimusvaltiot ovat velvollisia ryhtymään toimiin varmistaakseen lapsen suojelun kaikelta syrjinnältä, joka liittyy yhdenvertaisuuteen. (Asetus lapsen oikeuksia koskevan - -, 60/1991, 1-2 art.)

Kankkusen ym. (2010, s. 18) tutkimuksessa todettiin, että syrjintää on kokenut noin kolmannes nuorista. Tutkimuksessa todettiin myös, ettei vähemmistöryhmään kuulumisen ollut yhteydessä syrjinnän kokemuksen yleisyyteen, vaan syrjintää koettiin kaikkineen yleisesti. Tätä perusteltiin sillä, että kiusaaminen saattaa olla lasten ja nuorten joukossa hyvin yleistä.

3.3 Kirjasto yhdenvertaisuuden ympäristönä

Kirjaston palveluista säädetään laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016). Kyseisessä laissa säädetään yleisistä kirjastoista ja niiden toiminnasta. Lain tavoitteena on muun muassa edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, sekä edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Toteuttamisen lähtökohtina laissa mainitaan yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. (Kirjastolaki 1492/2016, 1 luku 1 § 1 mom., 1 luku 2 § 1–2 mom.)

Kirjaston toiminnalle perustana toimivat lainsäädännössä asetetut tehtävät. Kirjastot yleisesti toimivat laadukkaasti ja ottavat huomioon asiakkaiden oikeudet. Tärkeää kirjastotoimessa on yhdenvertaisuus, jonka mukaan ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan. Kirjastopalveluita tulee tarjota siis yhdenvertaisesti huolimatta siitä, onko asiakkaalla Suomen kansalaisuus tai ei. Myös vapaus, koskemattomuus ja turvallisuus ovat tärkeitä asioita yhdenvertaisuudessa. Kirjaston henkilökunnalla ei ole oikeutta puuttua asiakkaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. (Lukkarinen, 2013, s. 1–3.)

Kirjastolain (1492/2016, 1 luku 14 § 1 mom.) mukaan kirjastolla voi olla omat käyttösääntönsä, jotka määräävät kirjaston käytöstä, oikeuksista ja velvollisuuksista. Käyttösäännöt tulee olla tehty niin, että käyttäjät voivat niiden perusteella ennakoida toimintansa seurauksia. Täsmällisyys ja ymmärrettävyys ovat tärkeitä ominaisuuksia käyttösäännöissä. Ne eivät saa olla ristiriidassa perusoikeuksien kanssa ja ne tulee tiedottaa selkeästi. (Lukkarinen, 2013, s. 6.) Huittisten kirjasto toimii osana Satakirjastoa (Huittinen.fi, n.d.). Satakirjastoilla on yhteiset säännöt. Niihin sitoudutaan, mikäli asiakas käyttää kirjastopalveluita. Käyttösäännöillä pyritään edistämään järjestystä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Huittisten kirjastopalveluilla on käytössä myös omatoimikirjasto, joka on palvelu, jolloin asiakas asioi tai oleilee kirjastossa sen palveluaikojen ulkopuolella. Omatoimikirjaston säännöissä kielletään asiakkaita häiritsevä epäasiallinen käytös. (Satakirjastot, n.d.)

Järjestyslaissa (612/2003, 1 luku 3 § 1 mom.) kielletään erikseen yleisen järjestyksen häiritseminen ja turvallisuuden vaarantaminen yleisellä paikalla, jollaiseksi kirjastokin katsotaan. Tällaiseksi toiminnaksi voidaan katsoa metelöinti, uhkaavat tai hyökkäävät eleet sekä suullisesti esitetyt uhkaukset.

3.4 Liikuntapalvelut yhdenvertaisuuden ympäristönä

Liikuntalain (390/2015, 1 luku 2 § 1–2 mom.) mukaan tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, edistää eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa ja edistää liikunnan rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita. Eettisten periaatteiden lähtökohtia ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, monikulttuurisuus ja kestävä kehitys yhteisöllisyyden ja terveiden elämäntapojen ohella. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.). Kunnan vastuulle on kirjattu liikuntapalveluiden sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan järjestäminen niin, että eri kohderyhmät on otettu huomioon (Liikuntalaki 390/2015, 1 luku 5 § 1 mom.).

Urheilulla on vahvasti miesnäkökulmainen historia. Myös valmentajien sukupuolittuneisuus on voimakasta: naisvalmentajien osuus korkeammalle tasolle

noustessa vähenee. Kuitenkin liikuntaa harrastavien lasten ja nuorten välillä sukupuolittunutta vinoumaa ei ole. Tavoitteena liikunnassakin on tasa-arvo ja stereotyyppien torjunta. (Kyllönen, 2017, s. 13.)

Sukupuolivähemmistöön kuuluvien, kuten transsukupuolisten, muunsukupuolisten ja intersukupuolisten, keholliset ja ulkonäölliset sukupuolipiirteet ja sukupuoli-ilmaisu voivat poiketa yleisestä. Yhdenvertaisuuden vuoksi olisi tärkeää, että jokainen, joka tarvitsee tavallista suurempaa yksityisyyttä, saa sen. Kaikilla kuntalaisilla tulee olla yhtäläinen oikeus käyttää liikuntapalveluita. Tähän sisältyy myös henkilökunnan valmius auttaa syrjintätilanteissa ja mahdollisuus hyödyntää tiloja vähemmistöön kuuluvuudestaan huolimatta. Mikäli juridinen sukupuoli johtaa henkilön valitsemaan tietyn pukeutumis- ja peseytymistilan, se saattaa johtaa häirintään muiden asiakkaiden puolesta. (Valojää & Rauni, 2019, s. 1–2.)

Vähemmistöillä on riski jäädä liikuntapalveluiden ulkopuolelle johtuen kulttuurieroista, kieliongelmaista ja häpeästä. Liikuntapalveluiden tulee edistää vähemmistöjen osallistumismahdollisuuksia varmistamalla tasavertainen kohtelu ja vähemmistöjen erityistarpeiden huomiointi liikuntapalveluiden ohjeissa ja organisoinnissa. (Nikander ym., 2020, s. 21.)

Suomessa asuvat ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret liikkuvat vähemmän, kuin suomalaistaustaiset. Urheiluseuraharrastuksissa oli eroja alakoulun jälkeen: ulkomaalaistaustaisista nuorista vain 37 % harrasti urheiluseurassa joltain liikuntaa, kun suomalaistaustaisilla vastaava luku oli 42 %. Lukioiässä ero vaan kasvaa, sillä ulkomaalaistaustaisista enää vain 28 % toimii urheiluseurassa aktiivisesti, kun suomalaistaustaisista harrastuksessa on 38 %. Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten liikuntaharrastukselle on tärkeää koulujen ja oppilaitosten järjestämät liikuntakerhot, etenkin yläkouluiässä. Myös oma-toimiliikunnassa on nähty eroja ulkomaalaistaustaisten ja suomalaistaustaisten lasten välillä. (Huovinen ym., 2025, s. 145, 148, 149.)

Liikuntapalveluissa tärkeässä osassa on kielellinen tasa-arvo, etenkin suomenruotsalaisten, saamelaiskulttuurien ja viittomakielisten näkökulmasta (HE

236/1997, kohta 1.1). Erilaiset käsitteet liikunnassa voivat hämmentää ja toisaalta vanhat käsitteet voivat jopa loukata. Neutraali ja syrjimätön kieli edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kieli-, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt tulee huomioida myös kielellisesti erilaisissa liikuntatoimen osa-alueissa. Kun kunnan liikuntapalveluissa käytetään soveltavan liikunnan sanastoa, paranee henkilöstön kyky välittää tietoa eri liikuntavaihtoehtoista, mikä helpottaa kuntalaisia löytämään heidän tarpeisiinsa sopivia liikuntamahdollisuuksia. (Prinkey & Roitto, 2023, s. 92–93.)

Liikuntaympäristössä syrjityksi tulemisen kokemukset liittyvät kansainvälisesti sekä Suomen ympäristössä masennukseen, psykosomaattiseen oireiluun, stressiin ja huonoon itsetuntoon. Kokkosen tutkimuksen mukaan etenkin liikuntaympäristöissä seksuaalivähemmistöryhmiin kuuluvat stressaavat enemmän kuin heterot muiden suhtautumista heidän seksuaaliseen suuntautumiseensa, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun. Yksilölajien edustajat kokevat suurempaa stressiä kuin yhteisölajien harrastajat. (Kokkonen, 2018, s. 151–152.) Vuonna 2016 tehdyssä LIITU-tutkimuksessa (Lasten ja nuorten liikuntakäyttämisen tutkimus) selvisi että 37 % kertoi kokeneensa kiusaamista ja syrjintää, heistä 19 % kertoi kiusaamisen ja syrjinnän tapahtuneen liikuntaharrastuksessa. Pääasialliset syyt liikuntaharrastuksessa tapahtuneeseen kiusaamiseen olivat ulkonäöllisiä, liittyivät liikunnallisten taitojen vähyyteen sekä pukeutumiseen. (Laine ym., 2016, s. 60.)

Yleisellä paikalla, kuten liikunta- ja uimahallilla on kiellettyä vaarantaa turvallisuus ja häiritä järjestystä, jollaiseksi voidaan katsoa metelöinti, uhkaavat tai hyökkäävät eleet sekä suullisesti esitetyt uhkaukset. (Järjestyslaki 612/2003, 2 luku 3 § 1 mom.). Huittisten uimahallin säännöissä mainitaan, että henkilökunnalla on mahdollisuus varoittaa asiakasta huonosta käytöksestä ja sääntöjen noudattamattomuudesta, sekä tarvittaessa poistaa sääntöjä rikkoneet uimahallista. Säännöissä mainitaan uimahallilla noudatettavan turvallisemman tilan periaatteita, mutta näitä ei ole avattu muutoin. (Huittisten uimahallin järjestyssäännöt, 2025, s. 2.) Liikuntahallilla ei ole erillisiä käytösohjeita, mutta siellä sovelletaan järjestyslakia.

4 TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEIDEN LUONTI

4.1 Aineistosta nousseet teemat

Yhteiset säännöt

Aineistosta nousi esiin tärkeimpinä asioina yhteisten sääntöjen luominen, joihin kaikki sitoutuvat. Näitä mainintoja oli kolme. Tärkeänä nähtiin myös mahdollisuus vaikuttaa asioihin. ”Minua kuunnellaan” nousi kahdesti esiin.

Omien mielipiteiden itsenäinen muodostaminen koettiin tärkeäksi, koska omat mielipiteet koettiin tärkeinä. Haastatteluun osallistuneet halusivat tuoda oman äänensä kuuluviin niin, että kaikki liikunta- ja kirjastotoimen tiloja käyttävät sitoutuisivat sääntöihin.

Koska sitten kaikilla on samat säännöt eikä kukaan voi keksiä niinku omia sääntöjä, että koska mä oon tällainen niin mä voin tehdä tällaista vaan sillä on kaikilla on just ne samat säännöt johon ne on suostunut niin ei voi tulla mitään häirintää - -. H1

Koska haluan, että minua kuunnellaan ja että tiedetään mitä minä mietin ja haluan, että tiedetään mitä muut miettii. H3

Kahdesti mainittiin kyselyssä myös se, ettei toisia saisi kiusata. Yksi kyselyyn osallistunut mainitsi jopa kultaisen säännön, jota toivoisi kirjasto- ja liikuntapalveluissa noudatettavan.

Kohtele muita, kuin haluaisit itseäsi kohdeltavan. K1

Luottamus ja avun pyytäminen

Vastauksissa nousi tärkeäksi saada tehdä virheitä ja erehtyä. Tämä mainittiin kolmessa haastattelussa tärkeimmiksi asioiksi. On tärkeää myös pystyä pyytämään apua ja että ilmapiiri olisi niin luottamuksellinen, että apua uskaltaisi

myös pyytää. Turvallisten aikuisten läsnäolo mainittiin eräässä kyselyn vastauksessa tärkeäksi turvallisuuden edistäjäksi.

Koska kaikki saa kyllä mielessäni tehdä virheitä ja eikä sillä ole mitään väliä vaikka tekee niin voi silti yrittää uudestaan jos ei haittaa mitään. H4

On turvallisia aikuisia. K2

Erilaisuuden hyväksyminen

Haastattelussa nousi esille useampi erilaisuuden hyväksymisen teemaan liittyvä kohta. Kahdesti nousi esille teemat, että olisi tärkeää hyväksyä kaikki sellaisina kuin he ovat sekä ymmärtää ja kunnioittaa erilaisia ihmisiä. Erilaisuuden ilmentyminä nousivat esille erityisesti ulkonäkö (kolme mainintaa), sukupuoli- ja seksuaalinen suuntautumisen vaikutus henkilöstä tehtyihin oletuksiin, kieli ja taustan vaikutus kohteluun.

Niin jos toi sä näytät jollekin muulle kun mille sä tiet sille sun kaverille niin ei sun mitä ei ei sua pidä jättää sen takia pois. H4

Ihmisille tulisi paha mieli ja ne kokisi että niissä on jotain niin kun huonoa että ne ei niin kun kuulu siihen porukkaan vaikka oikeasti niissä ei ole mitään huonoa. Ihmiset vaan haluaa syrjiä esimerkiksi just sen sukupuolen tai ihonvärin mukaan. H7

Koskemattomuus

”Minuun ei kosketa ilman lupaa” nousi kolmessa haastattelussa tärkeäksi teemaksi. Tämän voidaan nähdä viittaavan järjestyslaissa (612/2003) mainittu turvallisuuden vaarantamiseen. Lapset ja nuoret tunnistavat kehollisen itsemääräämisoikeuden nykyään vahvasti. Koskemattomuuden periaate tuo turvallisuuden kokemusta julkisissa tiloissa.

Koska jos mä en anna lupaa niin et sä voi koskea mua. H3

Häirintään ja syrjintään puuttuminen

Häirintään ja syrjintään pitää puuttua. Se mainittiin neljässä haastattelussa. Yhdessä haastattelussa koettiin tärkeäksi tietää itse, mitä tehdä, jos on kohdannut tai huomannut epäasiallista käytöstä.

Koska ettei mun mielestä se ei saisi ikinä mennä siihen että kaikki vaan niinku tai ainakin jotain niin kiusataan ja tälleen näin siihen ei ikinä puututa koska me ei voida ikinä tietää kuinka niinku paha olo sillä toisella voi olla. H9

Eräs kyselyyn osallistunut kertoi hyvän ohjeen häirintätilanteeseen puuttumisesta.

Jos tulee tappelu kerro henkilökunnalle. K3

On siis tärkeää, että häirintään ja syrjintään puututaan. Nuorille etenkin tärkeää olisi, että henkilökunta puuttuisi, jotta he kokisivat olonsa turvalliseksi.

4.2 Turvallisemman tilan periaatteet

Tämän työn kehittämistuotoksena laadittiin huoneentaulu turvallisemman tilan periaatteista. Tämä toimii ohjeistuksena niin asiakkaille kuin henkilökunnallekin yhdenvertaisuuden kehittämisessä kunnassa. Huoneentauluun on koottu keskeiset periaatteet, joita tämän tutkimuksen perusteella syntyi. Näitä teemoja ovat yhteiset säännöt, luottamus ja avun pyytäminen, erilaisuuden hyväksyminen, koskemattomuus sekä häirintään ja syrjintään puuttuminen. Nämä teemat toistuvat huoneentaulussa ymmärrettävinä ja selkeästi esitettynä. Tuotoksen tarkoituksena ei ole vain tiedottaa periaatteista vaan myös tuoda käytäntöön ja näkyville Huittisten kaupungin arvopohjaa ja tavoitteita. Huoneentaulu on liitetty tämän työn liitteeksi 4. Se voidaan sijoittaa näkyville paikoille kirjastoon ja liikuntatilojen aulaan, josta se on kaikkien näkyvillä. Sitä

voidaan myös hyödyntää henkilöstön ja asiakkaiden välisissä keskusteluissa sekä uusien sääntöjen luomisessa kirjastoon.

Yhteiset säännöt -teema muotoiltiin huoneentauluun muotoon ”minua kuunnellaan” ja ”säännöt ovat kaikille samat”. Ensimmäiseen kohtaan tarkennuksena lisättiin vielä ”Minulla on oikeus kertoa mielipiteeni. Kaikkien ajatukset ovat tärkeitä.” muistuttamaan siitä, että kaikilla on sananvapaus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet vaikuttaa. Säännöistä muistutettiin, että yhteiset pelisäännöt ovat niitä, joihin tulee sitoutua tilojen käyttäjänä.

Luottamus ja avun pyytäminen -teema muotoiltiin huoneentauluun muotoon ”voin pyytää apua”. Tarkenteeseen vielä lisättiin ”jos en osaa, saan kysyä” rohkaisuksi ja muistutus siitä, ettei virheille saa nauraa. ”Saan olla oma itseni” sisältää erilaisuuden hyväksymisen -teeman. Siinä muistutetaan vielä erikseen se, että toisia tulee kohdella hyvin siitä huolimatta, mikä asu, ihon väri, kieli tai tausta toisella henkilöllä on. ”Minuun ei kosketa ilman lupaa” pitää sisällään koskemattomuuden teeman. Tarkennuksena tähän on lisätty se, että jokaisen kehoa tulee kunnioittaa henkilökohtaisen koskemattomuuden perusteen mukaisesti. Häirintään ja syrjintään puuttuminen -teeman mukaan nimettiin otsikko ”Häirintään ja syrjintään puututaan”. Ohjeeksi annettiin, että jos näkee tai kokee ikävää käytöstä, siitä saa kertoa aikuiselle. Kukaan ei saa jäädä yksin.

Ohjeistukseen lisättiin vielä kohta ”Jos näet tai koet häirintää tai syrjintää, ota yhteyttä:”. Tämä kohta jätettiin tyhjäksi, jotta eri kohteissa voidaan nimetä henkilö juuri kyseisen paikan syrjintä- ja häirintäilmoituksia vastaanottajaksi. Loppuun vielä lisättiin muistutus, että ”täällä saa olla turvassa” muistutuksena syrjinnän kiellosta. Muistutuksen perään kerrottiin myös seurauksista: ”Jos joku rikkoo näitä periaatteita, asiasta puhutaan rauhassa ja etsitään ratkaisu aikuisen kanssa. Kaikki tekevät virheitä.”

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää konkreettinen toimintamalli, jolla edistetään yhdenvertaisuutta lasten ja nuorten näkökulmasta Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluissa. Tuotoksena syntyi turvallisemman tilan periaatteet -huoneentaulu, joka perustuu haastatteluissa ja avoimessa kyselyssä esiinnousseisiin teemoihin.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja turvallisemman tilan periaatteita kunnallisessa kontekstissa. Lainsäädäntö (esim. Perustuslaki 731/1999, Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 ja Tasa-arvolaki 609/1986) asettaa kunnille velvoitteen edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisuutta sekä luoda sellaisia palveluympäristöjä, joissa jokainen voi toimia omana itsenään ilman syrjintää tai häirintää. Opinnäytetyön tuloksista voidaan havaita, että lasten ja nuorten kokemukset ja toiveet kirjasto- ja liikuntapalveluiden turvallisuudesta vastaavat suoraan näitä tavoitteita.

Yksi keskeisimmistä teemoista tuloksissa oli yhteiset säännöt. Haastatellut toivoivat, että tiloissa olisi yhteisesti sovitut pelisäännöt, joihin kaikki sitoutuvat. Tämä liittyy suoraan lasten oikeuteen osallistua itseään koskeviin asioihin (ks. kuntalaki 410/2015; asetus lapsen oikeuksia koskevan - , 60/1991). Tulokset osoittavat, että lapset eivät halua ainoastaan tulla suojelluiksi sääntöjen avulla, vaan myös osallistua niiden määrittelyyn. Tämä vahvistaa käsitystä osallisuudesta turvallisuuden edellytyksenä.

Toinen vahvasti esiin noussut teema oli luottamus ja avun pyytäminen. Lasten toive saada tehdä virheitä ja mahdollisuus pyytää apua liittyy turvallisen ilmapiirin rakentamiseen, jossa ketään ei nolata tai rangaista epäonnistumisista. Tämä heijastelee suoraan turvallisemman tilan periaatteita, joiden tavoitteena on luoda kunnioittava ja salliva ilmapiiri, jossa jokainen voi olla oma itsensä (YK-liitto, 2024; Hagström ym., 2022). Kuten Kankkusen ym. (2010) tutkimuksessa todettiin, syrjintä ei ole vain vähemmistöjen haaste. Lasten ja nuorten

keskuudessa kiusaaminen on yleistä ja siihen liittyy vahvasti myös virheiden ja erehdysten teko. Nuorten keskuudessa Huittisten kaupungissa esiintyy syrjintää piilotoimintana (Huittisten kaupunki, 2017), joten olisi tärkeää, että pyritäisiin luomaan sellainen tila, jossa syrjintää ei tapahdu vaan saadaan luotua luottamuksellisuutta. Haastatteluiden perusteella voidaan todeta, että lapset ja nuoret eivät halua vain fyysistä turvallisuutta, vaan haluavat kokea sitä myös psyykkisesti, he haluavat emotionaalista hyväksyntää ja yhteisöllisyyttä. Tärkeää on huomioida Pyykkösen (2016) mukaan se, että ”viime kädessä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo voivat toteutua vain, kun jokaista henkilöä kohdellaan yksilönä, ei ulkopuolelta määritellyn ryhmänsä edustajana”.

Erilaisuuden hyväksyminen oli vahva viesti haastatteluun osallistuneilta. Vastauksissa mainittiin ulkonäkö, kieli, sukupuolinen suuntautuminen ja kulttuuritausta. Nämä ovat samoja seikkoja, joihin viitataan yhdenvertaisuuslaissa syrjinnän kieltoina. Teorian kuvaamat ilmiöt ovat konkreettisia ja tunnistettavissa lasten arjessa, ja nykynuoriso tietää paljon syrjinnästä itsessään. Kirjastopalveluissa on tärkeää pystyä ymmärtämään niin ulkonäöllistä erilaisuutta kuin kieli- ja kulttuuriperustaistakin erilaisuutta, sillä kirjastopalveluita tulee Lukkari- sen (2013, s. 1–3) mukaan tarjota kansalaisuudesta huolimatta, jotta kukaan ei asetu eriarvoiseen asemaan. Kulttuurinen moninaisuus on kirjastotoimen toteuttamisen lähtökohtia (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 1 luku 2 § 1–2 mom.).

Fyysinen koskemattomuus nousi myös esiin vahvasti. Ilmaisuihin ”minuun ei kosketa ilman lupaa” liittyy sekä henkilökohtaiseen turvallisuuteen että keholliseen itsemääräämisoikeuteen. Tämä tukee sekä kirjastolain (1492/2016) että järjestyslain (612/2003) tavoitteita turvallisuuden ja rauhan ylläpitämisestä julkisissa tiloissa. Tulokset vahvistavat, että myös lapset ymmärtävät fyysisen koskemattomuuden merkityksen osana turvallista tilaa.

Häirintään ja syrjintään puuttuminen oli lasten mukaan tärkeää. Kuitenkin kaivattiin selkeitä ohjeita siitä, miten toimia tällaisissa tilanteissa. Nuoret eivät välttämättä uskalla itse puuttua häirintään ja syrjintään, joten he kaipaavat yleisiä ohjeita ja nimettyä henkilöä, joka tähän puuttuu. Vain yksi haastatteluun

osallistunut koki tärkeäksi tietää, mitä hänen tulisi tehdä kohdatessaan syrjintää. Muut kolme valitsivat yleisen ”häirintään ja syrjintään pitää puuttua”. Pelkkä periaatteiden olemassaolo ei riitä tai se, että kerrotaan syrjintään ja häirintään puututtavan. Tarvitaan konkreettisia toimintamalleja ja ohjeistuksia. Tämä havainto tukee aiempaa tutkimustietoa siitä, että palveluiden saavutettavuus ei toteudu automaattisesti, vaan vaatii aktiivista työtä ja selkeitä rakenteita (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2023). Turvallisemman tilan periaatteisiin kuuluu myös se tieto, mitä tapahtuu, jos periaatteita ei noudateta (Lohja, 2024).

Yhteenvetona voidaan todeta, että tutkimuksen tulokset vahvistavat turvallisemman tilan periaatteiden tarpeellisuuden Huittisten kirjasto- ja liikuntapalveluissa. Tulokset eivät ainoastaan tue teoreettista viitekehystä – ne elävöittävät sitä. Lasten ja nuorten näkemykset osoittavat selkeästi, että teoreettiset periaatteet yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja turvallisuudesta eivät ole heille tuntemattomia vaan henkilökohtaisia ja arkeen liittyviä kokemuksia. Tulosten ja teorian välinen yhteys antaa vahvan perustan turvallisemman tilan periaatteiden jalkauttamiselle kaupungin palveluissa.

Tutkimuksen aihe on nykyaikainen ja tällä hetkellä erittäin pinnalla. Kuitenkin suurin osa materiaalista, kuten Huittisten kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja selvitys kaupungin yhdenvertaisuuden tilasta, on vuodelta 2017. Tämä tutkimuksen materiaali on siis uutta, mutta taustamateriaali on vanhempaa, mikä vaikuttaa verrattavuuteen.

Luotettavuutta analysoidessa tulee kehittämistutkimuksessa huomioida kokonaisvaltainen kehittäminen, jotta saadaan aikaan uskottavuutta ja siirrettävyyttä. (Pernaa, 2013, s. 10). Kehittäminen perustui tässä tutkimuksessa teoriaan ja turvallisemman tilan periaatteiden luomiseen. Kun kehittämisellä on vankka teoriapohja, luo se uskottavuutta ja myös siirrettävyyttä. Kuitenkin tulee huomioida tutkimuksen haastattelussa käytettyjen valmiiden tekstien osuus sekä lisäksi teorialähtöinen analyysi. Nämä luovat oman näkökulmansa tutkimuksen luotettavuuteen: onko nämä aikuisten sanoja lasten suulla puhuttuna vai onko tämä oikeasti lasten mielipide asiasta? Perustelut ovat lasten

mielipiteitä, joten tutkimus voidaan nähdä luotettavana kuvauksen Huittisten kaupungin nuorten ajatuksista tästä aiheesta.

Kehittämistutkimus toteutetaan usein kvalitatiivisena ja vähäisellä osallistujamäärällä, jolloin se ei kuvaa perusjoukkoa yhtä hyvin, kuin suuremmalla osallistujamäärällä. (Pernaa, 2013, s. 10). Haastatteluiden määrällä ei ole väliä kvalitatiivisessa tutkimuksessa, perusmäärän ollen yleensä 15, kuten aineistonkeruuta kuvaillessa määriteltiin. Tässä tutkimuksessa haastatteluun osallistui vain 10 osallistujaa ja kyselyyn 10, mikä vaikuttaa tulosten yleistettävyyteen.

Tutkimusta tehdessään tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, joita ovat muun muassa oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen sekä sananvapauteen ja yksityisyyteen. (Kohonen ym., 2019, s. 7). Lasten ja nuorten tutkimuksessa kyse on alle 18-vuotiaista henkilöistä, joiden etua valvovat huoltajat (Vehkalahti ym., 2021, s. 13). Tässä tutkimuksessa alaikäisiltä osallistujilta on vaadittu huoltajan lupa, jotta on ollut eettisesti oikein haastatella heitä tutkimukseen. Nuorisotutkimuksessa lupa kysytään nuorelta itseltään (Vehkalahti ym., 2021, s. 16). Vaikka kyseessä ei ole varsinaisesti nuorisotutkimus, osallistujilta on kysytty myös itseltään suostumus osallistumiselle ja nimenomaan tutkimukseen osallistujan suostumusta on pidetty ensisijaisena Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti (Kohonen ym. 2019, 9–10).

Tutkimukseen osallistuminen ei saa aiheuttaa haittaa tutkittavalle, eikä osallistuminen saa aiheuttaa vaikeuksia (Vehkalahti ym., 2021, s. 16; Kohonen ym. 2019, s. 7). Tätä tutkimusta tehdessä on tehty selväksi, ettei haittaa osallistumisesta ole. Tutkittavien anonymiteetti on säilytetty parhaalla mahdollisella tavalla, eikä heidän henkilötietojaan ole kerätty tutkimuksen yhteydessä. Tulokset on käsitelty yleisellä tasolla niin, ettei yksittäisiä henkilöitä ole voinut yhdistää heidän vastauksiinsa. Tutkimus on toteutettu yksityisesti yksilöhaastatteluin, jolla tutkittaville pyrittiin luomaan luottamuksellinen ympäristö ilman sosiaalista painetta. Tämä on omiaan takaamaan myös oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, ilman pelkoa pakosta, turvallisuudesta, kiusaamisesta

tai syrjinnästä. Tässä tutkimuksessa tutkittavilta on pyydetty suostumus osallistumiseen ja heille on annettu mahdollisuus myös keskeyttää tutkimukseen osallistuminen, kuten Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeissa todetaan (Kohonen ym. 2019, s. 8).

Tutkimuksessa kunnioitettiin erityisesti oikeutta sananvapauteen: lapset saivat äänensä kuuluviin ja heidän sanoillaan on vaikutusta heille tarkoitetuissa palveluissa. Lapset ovat tutkimuksen aikana saaneet muotoilla ajatuksensa omalla tavallaan ja teemahaastattelun keinoin mahdollistettu myös sellaisten näkökulmien esiintuonti, jota ei teoriaosassa ole esitetty. Lasten osallisuus kunnan toiminnassa on ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamista, sillä myös heillä ja heidän ajatuksillaan on merkitystä.

Jatkotutkimuksissa olisi hyvä päästä vielä syvemmin tutkimaan, millaista syrjintää ja häirintää kirjasto- ja liikuntatoimessa esiintyy Huittisten kaupungissa. Syrjintä ja häirintä ovat monimuotoisia, eikä sitä ole erikseen selvitetty, miten paljon sitä tapahtuu tai missä muodossa. Tämän tutkimuksen jatkotoimena voisi olla hyvä selvittää näiden turvallisemman tilan periaatteiden toteutuminen Huittisten kirjasto- ja liikuntatoimessa ja esimerkiksi seurata ilmoitettuja häirintä- ja syrjintätilanteita määrällisesti ja selvittää minkä tyyppisiä häirintätilanteita esiintyy.

LÄHTEET

Eskola, J., Lätti, J. & Vastamäki, J. (2018). Teemahaastattelu: lyhyt selviytymisopas. Teoksessa R. Valli (toim.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (5., uudistettu painos, s. 27–51). PS-kustannus.

Hagström, L., Miettinen, S., & Soramäki, E. (2022). Ohjeet turvallisemman tilan periaatteiden luomiseen. <https://finna.fi/L1Record/aoe.2549?sid=4703725994>

HE 236/1997. Hallituksen esitys Eduskunnalle liikuntalaiksi. <https://finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/1997/236>

Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2022). Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö ([2. painos]). Gaudeamus.

Honkavuo, H. (2017). Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen Huittisten kaupungin asiakaspalvelussa ja päätöksenteossa kuntalaisten näkökulmasta [AMK-opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201702282792>

Huittinen.fi. (n.d. -a) Asiakkaana kirjastossa. Haettu 22.4.2025 osoitteesta <https://www.huittinen.fi/vapaa-aika/kirjasto/asiakkaana-kirjastossa/>

Huittinen.fi. (n.d. -b). Huittisten kaupungin www-sivut. Haettu 1.6.2025 osoitteesta <https://www.huittinen.fi>

Huittisten kaupunki. (2020). Huittisten perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2023. [Sisäinen asiakirja].

Huittisten kaupunki. (2025). Talousarvion tulokortti. [Sisäinen asiakirja].

Huittisten uimahallin järjestyssäännöt. (2025). Haettu 1.6.2025 osoitteesta <https://huittinen-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=50320&version=1>

Huovinen, T., Asunta, P., Hakamäki, M., Huhtiniemi, M., Hakonen, H. ja Tamelin, T. (2025). Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen. Teoksessa S. Kokko & R. Hämylä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2024. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2025:1. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2025/05/LIITU-2024-raportti.pdf>

Kallinen, K., & Pirskanen, H. (2022). Lasten ja nuorten tutkimushaastattelu. Gaudeamus.

Kankkunen, P., Harinen, P., Nivala, E. & Tapio, M. (2010). Kuka ei kuulu joukkoon? Lasten ja nuorten kokema syrjintä Suomessa.

Sisäasiainministeriön julkaisu 36/2010. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80503/sm_362010.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kohonen, T., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S-K. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Kokkonen, M. (2018.) Syrjintä ja henkinen pahoinvointi seksuaalivähemmistöjen liikuntaharrastuksissa. Teoksessa P. Berg & M. Kokkonen (toim.) Urheilun takapuoli. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa. (2018). Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 135. (s. 138-155.) <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/274/211/789-1>

Kuntalaki 410/2015. Haettu 27.5.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/410>

Kyllönen, M. (2017). Samalla viivalla? Selvitys liikunnan ja urheilun tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta Suomessa. SUEK ry:n julkaisuja urheilun eettisistä asioista 1/2017. <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/06/Samalla-viivalla.-Selvitys-liikunnan-ja-urheilun-tasa-arvosta-ja-yhdenvertaisuudesta-Suomessa.pdf>

Laine, A., Matilainen, M. & Salasuo, P. (2016). Arvot, syrjintä ja kiusaaminen. Teoksessa S. Kokko & A. Mehtälä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriö / Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja: 2016:4. (s. 57-61.)

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016. Haettu 18.4.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/1492>

Lapsiystävällinen kunta. (n.d.) Kunta varmistaa lasten osallisuuden useilla tavoilla. <https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/lapsen-oikeuksien-teemapaketit/aluksi-meidan-kunnassa-jokainen-lapsi-on-tarkea/kunta-varmistaa-lasten-osallisuuden-useilla>

Liikuntalaki 390/2015. Haettu 24.4.2025 osoitteesta https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/390#chp_1_sec_2v20230144_heading

Lohja. (2024). Turvallisemman tilan periaatteet -haaste. <https://www.lohja.fi/kaupunki-ja-hallinto/unicefin-lapsiystavallinen-kunta/turvallisemman-tilan-periaatteet/>

Lukkarinen, E. (2013). Kirjasto yksilön perusoikeuksien toteuttajana. Signum, (1). <https://journal.fi/signum/article/view/8439>

Nikander, J., Haapamäki, J. & Tuominen-Thuesen, M. (2020). Vierivä kivi ei sammaloidu – liikunta-ala murroksessa. Liikunta-alan osaamisen ennakoitotyön loppuraportti. Opetushallitus: raportit ja selvitykset 2020:27. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Vieriva_kivi_ei_sammaloidu_liikunta-ala_murroksessa.pdf

Oikeusministeriö. (n.d.) Yhdenvertaisuus.fi. Haettu 27.5.2025 osoitteesta <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-yhdenvertaisuus-on>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2015). Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. (3.–4. painos.). Sanoma Pro Oy.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (n.d.) Liikunnan ja urheilun eettiset periaatteet. Haettu 24.4.2025 osoitteesta <https://okm.fi/eettiset-periaatteet>

Pernaa, J. (2013). Kehittämistutkimus tutkimusmenetelmänä. Julkaisussa J. Pernaa (toim.) Kehittämistutkimus opetusallalla. PS-kustannus, Jyväskylä, s. 9-26. <http://hdl.handle.net/10138/317958>

Perustuslaki 731/1999. Haettu 27.5. osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lain-saadanto/1999/731>

Prinkey, V. & Roitto, R. (2023). Kielellä ja käsitteillä on väliä. Teoksessa R. Roitto & A. Saari (toim.) Kaikille avoin liikunta kunnissa. Liikuntatieteellisen seuran tutkimuksia ja selvityksiä nro 24. (s. 92-94.) Hansaprint: Turenki. https://www.lts.fi/media/lts_julkaisut/lts_selvityksia/kaikille-avoin-liikunta-kunnissa.pdf

Pyykkönen, T. (2016). Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö valtion liikuntapolitiikassa – taustaselvitys valtion liikuntaneuvostolle ja sen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaostolle. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:1. https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/VLN_YT_FINAL.pdf

Satakirjastot. (n.d.) Asiakkaan opas. Haettu 22.4.2025 osoitteesta <https://satakirjastot.finna.fi/Content/asiakkaana>

Seta. (2025). Tasa-arvolaki. <https://seta.fi/ihmisoikeudet/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus/tasa-arvolaki/>

Sisäasiainministeriö. (2010). Kuka ei kuulu joukkoon? Lasten ja nuorten kokemaa syrjintä Suomessa. Sisäasiainministeriön julkaisut 36/2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-491-628-8>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2021). Toteutuuko tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kuntien palveluissa? <https://thl.fi/-/toteutuuko-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus-kuntien-palveluissa>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2023). Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen. Haettu 27.5.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/lapsen-oikeudet-lapsiperhepalveluiden-suunnittelussa/lasten-ja-nuorten-osallistuminen-ja-vaikuttaminen>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). Työkaluja ja tietolähteitä. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/yhdenvertaisuuden-edistaminen/tyokaluja-ja-tietolahteita>

Valojää, A. & Rauni, K. (2019). Sukupuolivähemmistöt liikuntapalveluissa. <https://seta.fi/wp-content/uploads/2019/09/Sukupuoliv%C3%A4hemmist%C3%B6t-liikuntapalveluissa.pdf>

Vehkalahti, K., Rutanen, N., Lagström, H. & Pösö, T. (2021). Kohti eettisesti kestävää lasten ja nuorten tutkimusta. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Nuorisotutkimusseura ry. Verkkojulkaisuja 162, s. 10–23. <https://doi.org/10.57049/nts.252>

Visuri, S. (2017). Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo – Huittisten kaupungin henkilöstölle tehty kysely. [AMK-opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017052610317>

Väestöliitto. (2024). Turvallisemman tilan periaatteet. https://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/turvallisemman-tilan-periaatteet/?gad_source=1&qclid=CjwKCAiAiaC-BhBEEiwAjY99qJ-gWcCqU3GXudruAb1GflLxLeoKpyJetuVqMOnsu8GMhuo3m4Qy6RoCG wQAvD BwE

Yhdenvertaisuus.fi. (n.d.). Haettu 18.4.2025 osoitteesta <https://yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuussuunnittelu>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Haettu 6.3.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325>

YK-liitto. (2024). Turvallinen tila. <https://www.ykliitto.fi/turvallinen-tila>

LIITTEET

Liite 1: Tutkimuslupalomake

Hei,

Olen Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskeleva liiketalouden tradenomiopiskelija Lotta Vikman.

Olen tulossa tekemään tutkimusta huollettavasi luokkaan viikolla 17.

Toivon, että tutustutte tutkimustiedotteeseen kotona. Palauttakaa tiedotteessa oleva lupaosa huoltajan allekirjoituksella varustettuna opettajalle _____. mennessä.

Tiedote tutkimuksesta

9.4.2025

Huollettavaasi pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa selvitetään mitä asioita lapset ja nuoret pitävät tärkeinä yhdenvertaisuuden kannalta käyttäessään kirjasto- ja liikuntapalveluita. Tutkimus kuuluu osaksi opinnäytetyötä, jonka Lotta Vikman tekee osana opintojaan Satakunnan Ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Huittisten kaupunki.

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Huollettavasi saa kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen tai keskeyttää osallistumisen tähän tutkimukseen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana ilman, että se vaikuttaa häneen kielteisesti. Huoltaja saa kieltää huollettavaa osallistumasta tutkimukseen. Tällä lomakkeella huoltaja ilmoittaa suostumuksensa huollettavansa tutkimukseen osallistumisesta. Halutessanne peruuttaa jo annetun luvan tutkimukseen osallistumisen ennen tutkimuksen toteutusta, tulee ottaa yhteyttä kirjallisesti Lotta Vikmaniin (lotta.vikman@student.samk.fi).

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten yhdenvertaisuuden tulisi näkyä huittislaisten lasten ja nuorten arjessa heidän käyttäessään kirjasto- ja liikuntapalveluita. Tutkimuksen lopputuotteena valmistuu turvallisemman tilan periaatteet Huittisten kirjasto- ja liikuntapalveluille. Tutkimukseen pyydetään mukaan henkilöitä, jotka käyttävät säännöllisesti kirjaston ja liikuntapalveluiden palveluita, kuten uimahallia.

Tutkimus toteutetaan haastatteluna. Haastattelu toteutetaan kasvokkain koulupäivän aikana. Haastattelu on anonyymi, eli siinä ei kysytä nimeä tai henkilötietoja. Haastattelu ja siihen liittyvä huollettavan suostumus nauhoitetaan. Tutkimukseen osallistuminen kestää noin 5-25 minuuttia, riippuen haastateltavan keskusteluinnoista.

Lopullinen opinnäytetyö julkaistaan Theseus-järjestelmään, josta se on julkisesti luettavissa.

Huollettavastasi kerättyä äänitettä käsitellään luottamuksellisesti. Äänite litteroidaan eli kirjoitetaan tekstiksi, jota hyödynnetään tutkimuksessa ja osana opinnäytetyötä. Litteroinnin aikana mahdolliset tunnistetiedot, kuten mainitut nimet, poistetaan tai muunnetaan. Haastatteluaineistoa ja siitä tehtyä kirjoitettua aineistoa käsittelee vain tutkimusta tekevä henkilö. Aineisto poistetaan, kun opinnäytetyö on hyväksytty ja julkaistu.

Lisätiedot ja yhteyshenkilöt

Jos sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, voit olla yhteydessä opinnäytetyön tekijään

Lotta Vikmaniin sähköpostilla lotta.vikman@student.samk.fi

Opinnäytetyön ohjaaja on kirjastopäällikkö Anni Tormas (044 560 4323, anni.tormas@huittinen.fi)

Tutkimuslupa Lotta Vikmanin toteuttamaan tutkimukseen keväällä 2025.

Nimi _____ luokka _____

- Suostun siihen, että huollettavani osallistuu tutkimukseen.
- En suostu siihen, että huollettavani osallistuu tutkimukseen.

Allekirjoitus _____

Liite 2: Tutkimuskortit

Voin ja uskallan pyytää apua.	Minua kuunnellaan.	Minulla on mahdollisuus vaikuttaa asioihin.	Saamme kaikki puhua valitsemaamme kieltä.
Saan tehdä virheitä ja erehtyä.	Toimitaan yhdessä hyvän yhteishengen edistämiseksi.	Ulkonäköni ei vaikuta siihen, miten minua kohdellaan.	Minua arvostetaan sellaisena kuin olen.
Taustani ei vaikuta siihen, miten minua kohdellaan.	Toimitaan yhdessä positiivisen ilmapiirin edistämiseksi.	Kaikkia kohdellaan ystävällisesti, riippumatta siitä ollaanko kavereita.	Voin kertoa elämästäni ja itsestäni ilman pelkoa leimaamisesta.
Häirintään ja syrjintään puututaan.	Minulle puhutaan ystävällisesti ja kunnioittavasti.	Minut kohdataan ilman ennakkoluuloja.	Kaikilla on vapaus olla omia itsejään.
Voin olla avoin uskonnostani tai uskonnottomuudestani huolimatta.	Tiedän mitä tehdä, jos olen kohdannut tai huomannut epäasiallista käytöstä.	Kaikkien ehdotukset ja mielipiteet otetaan avoimin mielin vastaan.	Minusta ei tehdä oletuksia (esim. sukupuolen tai seksuaalisen suuntautumisen suhteen).
Minulta kysytään kuulumisia.	Luodaan yhteiset säännöt, johon kaikki sitoutuvat.	Minut ja muut hyväksytään sellaisina kuin olemme.	Erlaisia ihmisiä ymmärretään ja kunnioitetaan.
Minuun ei kosketa ilman lupaa.	Mielipiteitäni kunnioitetaan.	Saan muodostaa omat mielipiteeni.	Saan kertoa, jos jokin asia harmittaa minua.
Jokin muu, mikä?			

Liite 3: Ohjeistus avoimeen kyselyyn.

Kutsu tutkimukseen

Kirjastolla ja uimahallilla järjestetään kevään aikana tutkimusta, jossa tutkitaan yhdenvertaisuutta ja sen toteutumista Huittisten kaupungin kirjasto- ja liikuntapalveluissa. Tavoitteena on laatia kuntalaisten kanssa yhdessä turvallisemman tilan periaatteet kirjastolle ja uimahallille. Jokainen kuntalainen voi siis osallistua!

Turvallisempi tila on paikka, jossa voi tuntea itsensä ja olonsa turvalliseksi. Turvallisemman tilan periaatteilla pyritään luomaan toimintatapa ja ilmapiiri, joita noudatetaan tietyssä tilassa. Periaatteiden luonti on konkreettinen tapa edistää tilan käyttäjän turvallisuutta ja tämän oikeutta toimia omana itsenään. Turvallisemman tilan periaatteet sisältävät myös ohjeet, kuinka voi puuttua häirintään tai saada apua tilanteessa.

Tutkimuksen toteuttaa Lotta Vikman, joka tekee opinnäytetyötä Satakunnan ammattikorkeakouluun. Lisätietoa saat lotta.vikman@student.samk.fi

MITEN OSALLISTUN

Mitkä asiat tekisivät sinun ja kaikkien muiden asiakkaiden olon kirjasto- ja liikuntapalveluissa turvallisemmaksi?

Kirjoita ajatuksesi tarralappuun ja liimaa se tähän seinälle! Ethän kirjoita nimeäsi, jotta anonymiteetti säilyy.

Aikaa osallistua on 24.4.-9.5.

Liite 4. Huoneentaulu turvallisemman tilan periaatteista

♥ Turvallisemman tilan periaatteet ♥

💡 Minua kuunnellaan

Minulla on oikeus kertoa mielipiteeni. Kaikkien ajatukset ovat tärkeitä.

👏 Säännöt ovat kaikille samat

Meillä on yhteiset pelisäännöt, joihin jokainen tilojen käyttäjä sitoutuu.

💬 Voin pyytää apua

Jos en osaa, saan kysyä. Kukaan ei naura virheille.

👤👥🧑🏻🧑🏿🦽♾️ Saan olla oma itseni

Minua kohdellaan hyvin, oli asuni, ihoni väri, kieleni tai taustani mikä tahansa.

🧑🏻 Minuun ei kosketa ilman lupaa

Jokaisen kehoa tulee kunnioittaa.

🚫 Häirintään ja syrjintään puututaan

Jos näen tai koen ikävää käytöstä, saan kertoa aikuiselle. Kukaan ei saa jäädä yksin.

Jos näet tai koet häirintää tai syrjintää, ota yhteyttä: _____

♥ Täällä saa olla turvassa

Tämä tila kuuluu meille kaikille. Tehdään siitä yhdessä hyvä paikka.

📌 Jos joku rikkoo näitä periaatteita, asiasta puhutaan rauhassa ja etsitään ratkaisu aikuisen kanssa. Kaikki tekevät virheitä.